

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 De quatuor vulneribus que Beda ponit, quibus humana natura vulnerata
est propter peccatum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

tum diminui, tñ nunquam totaliter consumi. Dicit enim Phil. in i. Phis. * qd si ab aliqua magnitudine finita, continue auferatur aliquid fm eandẽ quantitatem totaliter tandem consumetur, puta, si à quacunq; quantitate finita semper subtraxero mensuram palmi. Si vero fiat subtractio fm eandẽ proportionem, & non fm eandẽ quantitate, poterit in infinitum subtrahi, puta, si quãtitas diuidatur in duas partes, & à dimidio subtrahatur dimidium, ita poterit in infinitum procedi, ita tñ qd semper quod posterius subtrahit, erit min⁹ eo qd prius subtrahatur. Sed hoc in proposito nõ habet locum. non enim sequens peccatum minus diminuit bonum naturæ q̄ precedens, sed forte magis, si sit grauius. Et ideo aliter est dicendum, qd p̄dicta in clinatio intelligitur ut media inter duobus: fundatur enim sicut in radice in natura rōnali, & tendit in bonum virtutis, sicut in terminum & finẽ. Dupliciter igitur p̄t intelligi eius diminutio. Vno modo ex parte radicis: alio modo ex parte termini. Primo quidem modo non diminuitur per peccatum, eo qd peccatum non diminuit ipsam naturam, ut supra dictum est: * sed diminuitur secundo modo, in quantum, scilicet ponitur impedimentum pertingendi ad terminum. Si autem primo modo diminueretur, oporteret qd qñq; totaliter consummeretur natura rōnali totaliter consumpta: sed qd diminuitur ex parte impedimenti, quod apponitur ne pertingat ad terminum, manifestum est quod diminui quidem p̄t in infinitum: quia in infinitum p̄t impedimenta apponi, fm quod homo p̄t in infinitum addere peccatũ peccato: non tñ p̄t totaliter consumi, quia semper manet radix talis inclinationis, sicut patet de diaphano corpore, qd quidẽ habet inclinationem ad susceptionem lucis ex hoc ipso, quod est diaphanũ. diminuitur autẽ inclinatio uel habitas ex parte nebularũ superuenientium, cum tamẽ semper maneat in radice nature.

AD PRIMVM ergo dicendũ, quod obiectio illa procedit, quando fit diminutio per subtractionem: hic autem fit diminutio per appositionem impedimenti, quod neque tollit, neque diminuit radicem inclinationis, vt dictum est. *

AD SECVNDVM dicendum, quod inclinatio naturalis est quidem tota vniformis: sed tamen habet respectum & ad principium, & ad terminum, secundum quam diuersitatem quodammodo diminuitur, & quodammodo non diminuitur.

AD TERTIVM ergo dicendum, quod etiam in damnatis manet naturalis inclinatio ad virtutem, alioquin non esset in eis remorsus conscientie: sed quod non reducat in actũ, contingit quia deest gratia secũdum diuinam iustitiam: sicut etiam in cæco remanet aptitudo ad videndum in ipsa radice nature, in quantum est animal naturaliter habens visum: sed non reducit in actum, quia deest causa, quæ reducere possit formando organũ, quod requiritur ad videndum.

Anantur vulnera natura esse ex peccato consequentia, sicut infirmitas, ignorantia, malitia, & concupiscentia. Non enim idem est effectus, & causa eiusdem: sed ista ponuntur causa peccatorũ, vt ex supradictis patet. * ergo nõ debent poni inter effectus peccati.

¶ 2 Præt. Malitia nõatur quoddam peccatum. non ergo debet poni inter effectus peccati.

¶ 3 Præt. Concupiscentia est quiddam naturale, cũ sit actus virtutis concupiscibilis: sed illud qd est naturale, nõ debet poni vulnus nature. ergo concupiscentia non debet poni vulnus nature.

¶ 4 Præt. Dicitur est, * quod idẽ est peccare ex infirmitate, & ex passione: sed concupiscentia passio quædam est. ergo nõ debet contra infirmitatem diuidi.

¶ 5 Præt. Aug. * in lib. de Natura & gratia, ponit duo pœnalia animæ peccati, scilicet ignorantiam & difficultatem, ex quibus oritur error & cruciatus, quæ quidem quatuor non concordant istis quatuor. ergo videtur qd alterũ eorum insufficienter ponatur.

C IN CONTRARIVM autem est autoritas Bedæ. †

RESPON. Dicendum, quod p̄ iustitiã originalem p̄fecte rō continebat inferiores acquires, & ipsa rō a Deo p̄ficietur ei subiecta hæc autẽ originalis iustitia subtracta est per peccatũ primi parentis, sicut iam dictũ est: * & ideo oēs vires anime remanent quodammodo destitutæ proprio ordine, quo naturæ ordinatur ad virtutem: & ipsa destitutio vulneratio d̄ nature. Sunt autẽ quatuor potentie anime quæ p̄t esse subiecta virtutum, ut supra dictũ est, scilicet rō, in qua est prudentia: uoluntas, in qua est iustitia: irascibilis, in qua est fortitudo: concupiscibilis, in qua est temperantia. In quantum ergo rō destituitur suo ordine ad uerũ, est vulnus ignorantie: in quantum vero uoluntas destituitur ordine ad bonũ, est vulnus malitie: in quantum vero irascibilis destituitur suo ordine ad arduũ, est vulnus infirmitatis: in quantum uero concupiscentia destituitur ordine ad delectabile moderatum rōne, est vulnus concupiscentie. Sic igitur ista quatuor sunt vulnera inflicta toti humane nature ex peccato primi parentis. Sed quia inclinatio ad bonũ virtutis i vnoquoq; diminuit p̄ peccatũ actuale, vt ex dictis patet, * Et ista sunt quatuor vulnera ex alijs peccatis.

naturali ad virtutem: quia in articulis immediate precedentibus dictum est, qd peccatum nullũ naturæ bonum tollit, sed minuit tantum habitatem per appositionem. hæc. D. art. 3. & q. 78. ar. 5.

Q. 76. & 77. art. 3. & q. 78. ar. 5.

Q. 77. ar. 2.

Cap. 67. & med. 107. & h. r. c. 9. a med. 101.

Loco citato. art. 1. huius quest. argu. sed contra.

Q. 81. ar. 2.

Q. 61. ar. 2. & q. 57.

Art. & a.

AA præ-

ARTICVLVS III.

Vtrum conuenienter ponatur vulnera nature ex peccato consequentia, infirmitas, ignorantia, malitia, & concupiscentia.

AD TERTIVM sic procedit, Vt qd inconuenienter po-

Super Questionis 85. Art. tertium.

Nat. 3. eiusdem 85. quest. dubium occurrit circa vulnera humana quod ad duo. Primo, quomodo vulnera ista consistant in destitutione virtutum anime p̄ proprio ordine

præsentem articulum. Et scito quod vulnera ista in destituti-
 one dicta consistentia, dupliciter possunt considerari. Primò
 ex parte nostri, ut scilicet ex nostro peccato conflurgunt. & sic
 quia prior est in peccato conuersio, quam auersio, prius est im-
 pedimentum pronitatis animæ ad malum, quam destitutio à
 bono. Secundò, ex
 parte deserentis gra-
 tiæ: & sic est contra-
 rium. Nam prius ad
 ablationem gratiæ se-
 quitur destitutio vir-
 tium à bono virtutis,
 & sic ipsæ destituti-
 tate tendunt in prop-
 ria. Et quoniam in
 peccato originali pri-
 mo locum tenere vi-
 detur priuatio gratiæ,
 ideo vulnera ista ut
 insunt ex peccato
 originali inflicta, sicut
 sic quòd primo ap-
 petitum est impedi-
 mentum peccati ori-
 ginalis, scilicet priu-
 ationis iustitiæ ori-
 ginalis debiti in no-
 bis: & deinde destituti-
 tate sunt vires ab or-
 dine ad bonum; &
 tertio prout sunt ad
 malum.

¶ 72-art. 3.
ad 1.

¶ Ad secundum di-
 citur, quòd cum na-
 tura humana secun-
 dum corpus sit na-
 turaliter composita
 ex contrarijs elemē-
 tis, & secundum ani-
 mam sit composita
 ex contrarijs appeti-
 tibus: quemadmo-
 dum mors & natura-
 lis est & eū hoc pœ-
 na peccati origina-
 lis, vt 5. & 6. art. pa-
 ter, ita ordinatio ani-
 mæ est, & naturalis,
 & pena peccati ori-
 ginalis vtroque: nā-
 que insurgit infir-
 mitas ex hoc, quòd
 contraria tendunt in
 propria, nec plene
 subdunt harmoniæ
 debiti, sed ab illa
 exorbitant: & hoc ex
 hoc ipso, quòd contra-
 ria sunt, naturaliter
 natū est prouenire;
 & ex hoc quòd sublatū
 est iustitiæ origina-
 lis donū, prohibens
 talem exorbitantiā,
 prouenit. Cum qui-
 bus tamē stat, quòd
 quia harmonia viriū
 animæ est sē natura-
 ram, rationalem, dif-
 fonantia autē cō-
 tra eandem, merito
 dici potest, quòd ordo
 viriū animæ ad vir-
 tutis bonum, a quo
 destitutæ sunt, est naturalis. Est igitur humana natura sibi de-
 relicta, sublata originali iustitia vulnerata, ac per hoc infirma
 in naturalibus. in his, quæ sunt secundum naturam, in habilita-
 tibus ad virtutis bonum: & hoc per appositionem: integra au-
 tem in naturalibus, id est, in natura, & his quæ sunt à natura,
 i. principijs & potentijs & inordinationibus ex parte subiecti:
 quia nihil per subtractionem ablatum est. Et hoc modo in na-
 tura sibi derelicta remanere naturalia sufficit, & saluari inte-

¶ hoc citare
in arg. sed
contra.

Vir. q. 1. art.
8. ad 12.

cap. 3. circa
fin. ep. 6.

ARTICVLVS III.

Virum priuatio modi, speciei, & or-
 dinis sit effectus peccati.

AD QVARTVM sic procedit.
 Vt, quòd priuatio modi, spe-
 ciei, & ordinis non sit effectus
 peccati. Dicit enim Aug. * in lib.
 de natura boni, quòd vbi hæc tria

gra. Est quoque natura humana vulnerata & infirma
 turam rationalem vt sic. Est autem in naturalibus in-
 viriūque missionem natura, rationalis scilicet & bestia
 est tertio natura humana vulnerata & infirma sē natura
 nam gratia iustitiæ originalis. Et scito, quòd hæc vulnera
 sic, sunt creata
 nale secundum
 que naturam
 te ipse
 dam sunt ex
 tate materia
 composita est
 trarijs, vt in
 contra Gene.
 pater.
 ¶ In eodem
 q. 87. dubium
 ria, quemodo
 ria hic peccati
 stus peccati, et
 perius dicitur
 concupiscētia
 importat hæc
 ra, est ipsū
 tum originatū
 enim fuit
 ¶ Ad hoc est
 ceter, Primò
 vulnera non
 vt sunt peccati
 nalis sed in
 ni vt sunt
 Constat autem
 esse ipsa peccati
 ac. 1. & effe-
 etiam vt sunt
 etiam vt sunt
 ti originalis
 terialiter, &
 sequenti in
 contra
 originalis
 scētia se habet
 in q. 87. art.
 tum dicitur
 concupiscētia
 He q. 87.
 portet primo
 tate ad prop-
 nera autem
 ctionem à
 tutus sunt
 caci originalis
 maliter & p-
 liter sumpti.
 uatione nāque
 tiz originalis
 picētia
 est in potest-
 me cum vuln-

magna sunt, magnum bonum
 est ubi parua, paruum: ubi nul-
 la, nullum: sed peccatum nō an-
 nullat bonū nature, ergo nō pri-
 uat modū, speciem, & ordinē.
 ¶ 2. Præter. Nihil ē causa sui ipsius:
 sed peccatum est priuatio mo-
 di, speciei, & ordinis, ut Aug. *
 dicit in lib. de Natura boni. Ergo
 priuatio modi, speciei, & or-
 dinis non est effectus peccati.

¶ 3. Præter. Diuersa peccata diuer-
 sos habent effectus: sed modus,
 species, & ordo cum sint quæ-
 dam diuersa, diuersas priuatio-
 nes habere videntur. ergo per
 diuersa peccata priuantur: non
 ergo est effectus cuiuslibet pec-
 cati priuatio modi, speciei, &
 ordinis.

SED CONTRA est, quòd pec-
 catum est in anima, sicut infir-
 mitas in corpore, secundum il-
 lud Psal. 6. Miserere mei Domi-
 ne, quoniam infirmus sum: sed
 infirmitas priuat modum, spe-
 ciem, & ordinem ipsius corpo-
 ris. ergo peccatum priuat mo-
 dum, speciem, & ordinem anima.

RESPON. Dicendum, quòd
 sicut in primo dictum est, mo-
 dus, species, & ordo cōsequuntur
 unumquodque bonū creatum
 in quantum huiusmodi, &
 etiam unumquodque ens. Om-
 ne enim esse, & bonum consi-
 deratur per aliquam formā, sē
 quam sumitur species. Forma
 autem vniuscuiusque rei, qua-
 liscunque sit siue substantialis,
 siue accidentalis, est secundum
 aliquam mensuram. vnde &
 in 8. Metaph. * dicitur, quòd for-
 mæ rerum sunt sicut numeri:
 & ex hoc habet modum quen-
 dam, qui mensuram respicit: ex
 forma vero sua unumquodque
 ordinatur ad alium. Sic igitur se-
 cundum diuersos gradus bo-
 norum sunt diuersi gradus mo-
 di, speciei, & ordinis. Est ergo
 quoddam bonum pertinet ad
 ipsam substantiam naturæ, quod
 habet suum modum, speciem,
 & ordinem, & illud nec pri-
 uatur, nec diminuitur per pec-

¶ Super
87. Art. quæ-

IN art. 4. eū-
 dem q. 87. articulo
 primū, quod
 in littera dicitur
 inus priuatio
 essentialiter
 peccatum, et
 tendit peccatum
 sentialiter, vt
 uario: hoc est
 perius est
 tum & dicitur

est actus priuatus: sed intendit, quòd cum peccatum
 multis speciebus, modis, & ordinibus, priuat eis diuersas
 nam pertinetibus ad bonum gratiæ priuat demeritum
 tinentibus ad bonum habitatis, priuat effectum: peccatum
 ad bonū ipsius actus, priuat formaliter: ita quòd priuat
 ter id dicitur est, quòd essentialiter priuatio. Vt, & me-
 quòd peccatum vt est i gñe malis simpliciter, ē essentialiter priuatio
 modi, speciei & ordinis pertinetium ad bonū